

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Jozefa Milučkého v právnej veci navrhovateľa: **L. T., s.r.o., zastúpeného advokátskou kanceláriou I., R. K., s.r.o.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Košice -mesto**, za účasti: **M. B. a spol., účastníci v 1. až 17. rade a 19. až 30. rade zastúpení spoločnou zástupkyňou podľa § 29a Občianskeho súdneho poriadku A. M.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu č. 229/40/2008-Kos. zo dňa 14. mája 2008, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Sp 6/2008-72 zo dňa 29. apríla 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 4 Sp 6/2008-72 zo dňa 29. apríla 2009 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom č.k. 4 Sp 6/2008-72 zo dňa 29. apríla 2009 Krajský súd v Košiciach potvrdil rozhodnutie odporcu Obvodného pozemkového úradu Košice - mesto č. 229/40/2008-Kos. zo dňa 14. mája 2008 (§ 250q ods. 2 OSP), nakoľko po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, oboznámení sa s administratívnym spisom odporcu, dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný.

Neúspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznal (§ 250k ods. 1 za použitia § 250l ods. 2 OSP).

Uvedeným rozhodnutím č. 229/40/2008-Kos. zo dňa 14. mája 2008 odporca podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“) rozhodol o uplatnenom reštitučnom nároku účastníkov v 1/ až 30/ rade – oprávnených osôb a dedičov po oprávnených osobách tak, že im podľa § 6 ods. 1 písm. m/ zákona o pôde priznal vlastnícke právo k parcelám KN-C č. X. v kat. úz. T. v kultúrach a výmerách uvedených vo výroku rozhodnutia tak, ako boli vytvorené geometrickým plánom č. 379/2007 zo dňa 26. novembra 2007 overeným Správou katastra Košice dňa 16. januára 2008 pod č. 1239/07. Tieto parcely boli vytvorené z pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. X. vo výmere 10 301m² zapísanej v pozemno-knižnej zápisnici kat. úz. K. č. X. Jednotlivým oprávneným osobám a ich dedičom priznal vlastnícke právo k uvedeným parcelám v podieloch uvedených v bode 4 výroku napadnutého rozhodnutia, pričom súčasne zaviazal oprávnené osoby a dedičov oprávnených osôb spoločne a nerozdielne vrátiť finančnú náhradu za časť vyvlastnenej nehnuteľnosti, ku ktorej sa priznáva vlastnícke právo, vo výške 17 710 Sk.

Krajský súd v Košiciach poukázal na znenie ustanovenia § 6 ods. 1 písm. m/, § 5 ods. 3 zákona o pôde, § 68 ods. 1 zákona č. 329/1991Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len ZKV) a konštatoval, že odporca pri vydaní napadnutého rozhodnutia postupoval v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami.

Podľa názoru krajského súdu vysloveného v odôvodnení napadnutého rozsudku medzi navrhovateľom a odporcom nebola sporná otázka okruhu oprávnených osôb, resp. účastníkov správneho konania, včasnosť uplatnenia reštitučného nároku a existencia reštitučného nároku podľa § 6 ods. 1 písm. m/ zákona o pôde. Spornou bola otázka, či oprávneným osobám možno priznať reštitučný nárok k nehnuteľnostiam, ku ktorým vlastnícke právo povinnej osoby, na ktorú bol vyhlásený konkurz, bolo správcom konkurznej podstaty prevedené na iný subjekt. Jedným z účelov zákona o pôde vyjadreným v preambule zákona je zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989. V záujme naplnenia tohto účelu zákon o pôde okrem iného upravuje v ustanovení § 5 ods. 3 aj povinnosti povinnej osoby pri nakladaní s nehnuteľnosťami, voči ktorým bol uplatnený reštitučný nárok, od účinnosti zákona do rozhodnutia o uplatnenom nároku, pričom zakazuje povinným osobám pod hrozbou absolútnej neplatnosti právneho úkonu nehnuteľnosti previesť do vlastníctva iného. Uvedené moratórium na prevody takýchto nehnuteľností sa vzťahovalo aj na správcu konkurznej podstaty, ak na majetok bol vyhlásený konkurz v zmysle ZKV. Preto za absolútne neplatný

právny úkon je potrebné považovať kúpnu zmluvu, na základe ktorej C., s.r.o. nadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam od správcu konkurznej podstaty úpadcu Východoslovenské tehelne, š.p. v likvidácii (V-760/04 zo dňa 28. júla 2004). Pretože obchodná spoločnosť C., s.r.o. nemohla nadobudnúť vlastnícke právo na základe uvedenej kúpnej zmluvy, nemohla previesť vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam na navrhovateľa.

V dôvodoch rozsudku krajský súd poukázal na skutočnosť, že s ustanovením § 5 ods. 3 zákona o pôde korešponduje aj ustanovenie § 68 ods. 1 ZKV, ktoré objektívne bez toho, aby to bolo známe správcovi konkurznej podstaty, neumožňuje zahrnúť do majetkovej podstaty nehnuteľnosti, ohľadne ktorých bol uplatnený nárok na ich vydanie a o uplatnenom nároku nebolo negatívne rozhodnuté.

Podľa názoru súdu aplikácia právneho názoru prezentovaného v rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 29. júla 2004, sp. zn. 29 Odo 394/2002, v tomto prípade neprichádza do úvahy. Tento rozsudok rieši situáciu, keď v konkurznom konaní došlo k speňaženiu majetku, o ktorom sa neskôr zistilo, že nepatril úpadcovi, ale inému. V danom prípade do majetkovej podstaty bol pojatý majetok úpadcu, ktorý bol vlastníctvom úpadcu, pričom ustanovenie § 68 ods. 1 ZKV ho vylučoval z majetkovej podstaty bez toho, aby bolo potrebné podať vylučovaciu žalobu podľa § 19 ZKV. Ustanovenie § 68 ods. 1 ZKV objektívne vylučovalo z majetkovej podstaty takýto majetok bez ohľadu na to, či o tom úpadca, správca konkurznej podstaty alebo konkurzný súd vedeli. Za tejto situácie oprávnené osoby ani nemali dôvod podávať takúto vylučovaciu žalobu na súd. Navyiac je potrebné dodať, že oprávneným osobám do rozhodnutia o nimi uplatnenom reštitučnom nároku nesvedčilo vlastnícke právo k takýmto veciam. Oprávnené osoby mali len legitímnu nádej na získanie takéhoto majetku, ak sa splnia zákonné podmienky pre priznanie nároku.

K tvrdeniam navrhovateľa o dobromyseľnosti pri nadobudnutí predmetných nehnuteľností od obchodnej spoločnosti C., s.r.o. súd uvádza, že navrhovateľ má reálnu možnosť uplatniť si svoje práva voči predávajúcemu prostriedkami súkromného práva.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ odvolanie prostredníctvom právneho zástupcu a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 4 Sp 6/2008-72 zo dňa 29. apríla 2009 tak, že zruší rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Košice - mesto č. 229/40/2008-Kos. zo dňa 14. mája 2008.

Zopakoval tvrdenia z opravného prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu a opakovane poukázal na znenie ustanovenia § 5 ods. 3 zákona o pôde, § 68 ods. 1 a 2, § 19 ods. 1 a 2 ZKV.

Uviedol, že konkurz predstavuje hromadnú exekúciu (výkon rozhodnutia), pričom v rámci týchto druhov konaní platí, že neprichádza do úvahy navrátenie do pôvodného stavu. Všetky úkony ako správcu konkurznej podstaty, tak aj exekútora, resp. exekučného súdu alebo súdu výkonu rozhodnutia sú výkonom štátnej moci, ktorá sa týmto spôsobom presadzuje. Takáto činnosť so sebou nesie ako nevyhnutný dôsledok vlastností štátnej moci záväznosť úkonov učených na to oprávnenými osobami a prezumpciu ich správnosti. Tieto úkony vo vzťahu k rozhodnutiam sú záväzné pre všetky štátne orgány.

Poukázal na to, že podľa opatrenia súdu prvého stupňa ako konkurzného súdu zo dňa 9. júla 2004, sp. zn. 2 K 620/95, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 9. júla 2004, predmetné nehnuteľnosti, ku ktorým oprávnené osoby uplatnili reštitučný nárok, boli zaradené do konkurznej podstaty úpadcu. Zároveň konkurzný súd udelil súhlas s ich predajom spoločnosti C., s.r.o., pričom tiež uložil správcovi konkurznej podstaty povinnosť uzavrieť kúpnu zmluvu s vybraným záujemcom do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto opatrenia. Správca konkurznej podstaty realizoval toto opatrenie a nehnuteľnosti previedol na spoločnosť COPMCAR, s.r.o.. Štátne orgány (konkurzný súd a správca konkurznej podstaty) sa správali tak, že tieto nehnuteľnosti do konkurznej podstaty patria. Opačný záver správneho orgánu a súdu prvého stupňa je tak v rozpore s prezumpciou správnosti súdnych rozhodnutí a ďalších úkonov učených orgánmi verejnej moci.

Ďalej uviedol, že úkony smerujúce k speňažovaniu konkurznej podstaty nemožno považovať za občianskoprávne úkony, pretože tieto úkony majú povahu verejnoprávnej činnosti realizovanej orgánmi verejnej moci pri výkone ich verejnoprávnej funkcie. Účinky občianskoprávnej neplatnosti, na ktorú prihládajú súdy ex lege aj bez námietky, sú tak prelamované práve záväznosťou úkonov učených v rámci konkurzného konania pri speňažovaní majetku.

Podľa názoru navrhovateľa v situácii, keď zákon o konkurze a vyrovnaní výslovne rieši osud vecí, pokiaľ ide o ich vylúčenie z konkurznej podstaty, a to práve podávaním vylučovacích žalôb podľa § 19 ZKV, neexistuje dôvod, aby sa v prípade uplatnených reštitučných nárokov postupovalo inak. Takýto iný postup by totiž zakladal neodôvodnenú nerovnosť medzi účastníkmi konkurzu.

Taktiež dôvodil potrebou ochrany práv tretích osôb, ktoré sa nedozvedeli o skutočnostiach dôležitých pre uplatňovanie ich nárokov.

Odporca navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že žiadatelia (oprávnené osoby a dedičia oprávnených osôb) spĺňajú podmienky reštitučného titulu uvedeného v § 6 ods. 1 písm. m/ zákona o pôde – vyvlastnenie za náhradu, pokiaľ nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená a nie sú tu prekážky upravené v § 11 ods. 1 zákona o pôde.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. apríla 2010 (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Z obsahu súdneho spisu ako i administratívneho spisu vyplýva, že oprávnené osoby uvedené vo výroku rozhodnutia odporcu si uplatnili nárok na vydanie nehnuteľnosti podľa zákon o pôde žiadosťou podanou na Pozemkovom úrade Košice – mesto dňa 16. decembra 1992 pod č. 2095/92. V uvedenej žiadosti bol uplatnený nárok aj na parcelu č. X., zapísanú v pozemno-knižnej vložke č. X., k.ú. K. Podľa identifikácie parciel vyhotovenej Správou katastra Košice dňa 2. augusta 2007, pod č.j. K1:5472/05-II parcela č. X., zapísaná v pozemno-knižnej vložke č. X., k.ú. K. vo výmere 10301m² bola vyvlastnená na základe Vyvlastňovacieho výmeru Správnej komisie mesta Košice č. 104379/1948-III zo dňa 25. novembra 1948 a podľa rozvrhového uznesenia Ľudového súdu v Košiciach č. 12 Nc 25/53-67 zo dňa 7. januára 1954 v prospech národného podniku Východoslovenské tehelne, národný podnik v Košiciach pre novostavbu tehliarskeho závodu a rozšírenej už existujúcej výroby. Podľa rozvrhového uznesenia Ľudového súdu v Košiciach č. 12 Nc 25/53-67 zo dňa 7. januára 1954 za vyvlastnenie nehnuteľností bola vlastníkom poskytnutá náhrada podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov. Na vyvlastnených parcelách k výstavbe nového tehliarskeho závodu nedošlo, čím bola splnená podmienka zákona na priznanie nároku v zmysle § 6 ods. 1 písm. m/ zákona o pôde, t.j. vyvlastnenia za náhradu, pokiaľ nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Východoslovenské tehelne, š.p. Košice boli vymazané z obchodného registra ex offo dňa 8. júla 2005 na základe povolenia súdu z dôvodu zrušenia bez likvidácie na základe uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2K 620/95 zo dňa 8.februára 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 22. marca 2005 o zrušení konkurzu po splnení rozvrhového uznesenia. Podľa identifikácie parciel vyhotovenej Správou katastra Košice dňa 2. augusta 2007 vlastníkom vydávaných parciel CKN, ktoré sú súčasťou pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. X., a ktoré neboli ku dňu účinnosti zákona o pôde zastavané, je navrhovateľ, ktorý ich nadobudol na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený pod č. V-12469/2006 zo dňa 13.decembra 2006. Navrhovateľ tieto parcely nadobudol od obchodnej spoločnosti C., s.r.o., ktorá ich nadobudla titulom kúpy V-760/04 zo dňa 28.júla 2004. Vlastníkom predmetných parciel pred uvedenými prevodmi boli Východoslovenské tehelne, š.p. v likvidácii.

Podľa § 6 ods. 1 písm. m/ zákona o pôde oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát, alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, pokiaľ nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená.

Podľa § 5 ods. 3 zákona o pôde povinná je povinná s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného. Také právne úkony sú neplatné.

Podľa § 68 ods. 1 ZKV v znení účinnom v rozhodnom období veci, ktoré majú byť vydané oprávneným osobám podľa zákonov upravujúcich zmiernenie niektorých majetkových krívd (zákon o pôde), sa zahrňujú do podstaty len vtedy, ak nároky neboli v zákonom ustanovených lehotách uplatnené alebo boli zamietnuté.

V danom prípade si oprávnené osoby uplatnili nárok v lehote ustanovenej zákonom o pôde, t.j. do 31. decembra 1992 a do doby vyhlásenia konkurzu nebolo o uplatnenom nároku rozhodnuté a nárok oprávnených osôb nebol zamietnutý. O uplatnenom reštitučnom nároku a o prebiehajúcom reštitučnom konaní bol navrhovateľ upovedomený listom odporcu zo dňa 5. októbra 2007.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že správne správny orgán rozhodol, ak vyslovil, že prevody vlastníctva, ku ktorým došlo po nadobudnutí účinnosti zákona o pôde, t.j. po 24. júni 1991 sú neplatné a prevod vlastníckeho práva na iný subjekt nebráni priznaniu vlastníckeho práva oprávneným osobám a dedičom oprávnených osôb.

Námietky navrhovateľa uvedené v odvolaní Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažuje za také, ktoré nemôžu zmeniť právne posúdenie veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nebude preto opakovať odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia odporcu a ani nebude opakovať odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ale na ne ako na vecne správne a postačujúce odkazuje (§ 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 384/2008 účinnom od 15. októbra 2008). V súdnom preskúmaní konaní nevyšli najavo žiadne také nové skutočnosti, s ktorými by bolo potrebné sa znovu zaoberať.

Odvolací súd sa preto s právnym názorom uvedeným v rozsudku krajského súdu stotožnil a postupujúc podľa § 250ja ods. 3 veta druhá Občianskeho súdneho poriadku a § 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že v odvolacom konaní neúspešnému navrhovateľovi ani úspešnému odporcovi ich náhradu nepriznal (§ 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 250l ods. 2, § 224 ods. 1 a § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku), nakoľko navrhovateľ nemal v konaní úspech a odporca zo zákona nemá právo na ich náhradu.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 22. apríla 2010

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová